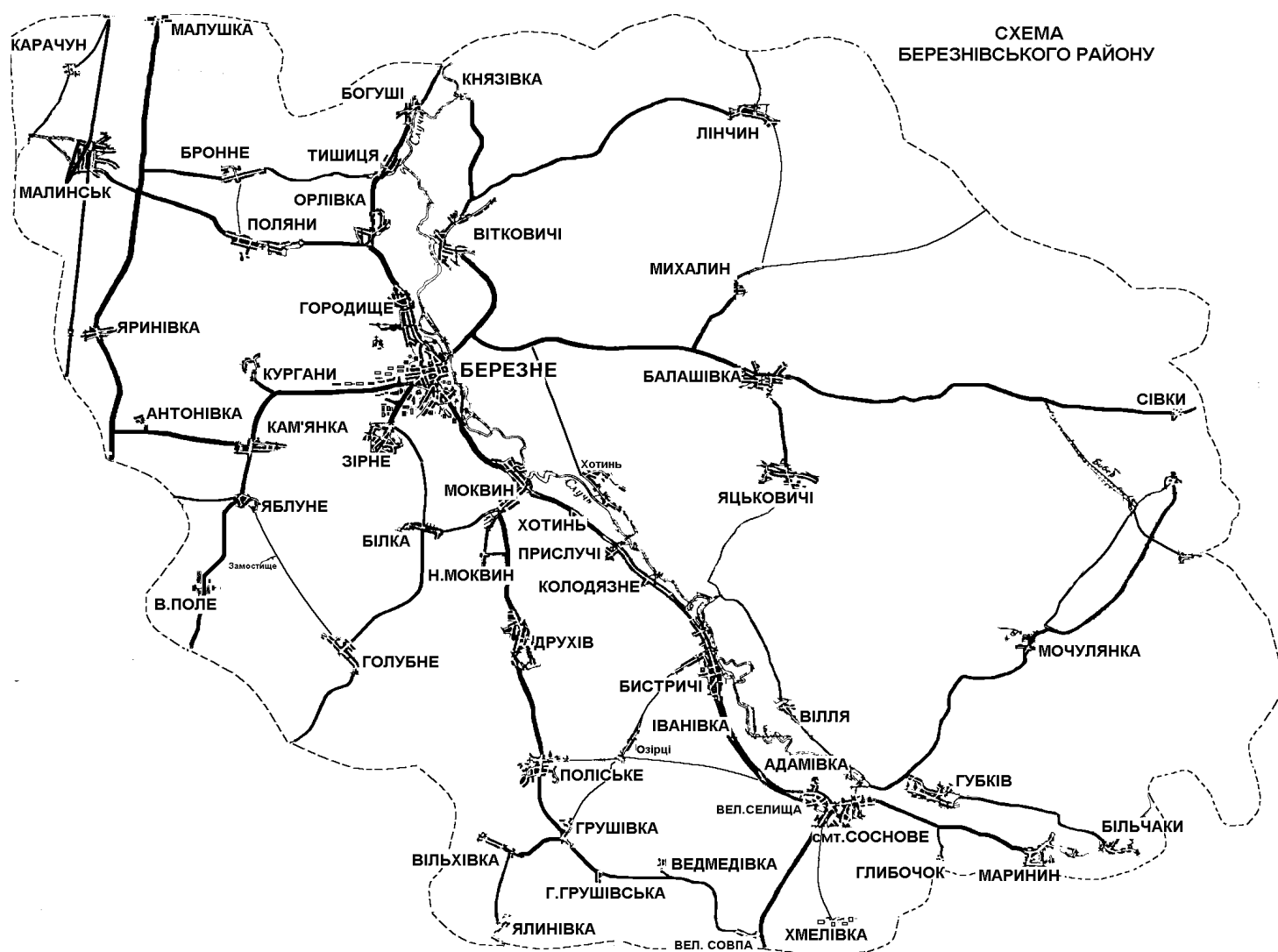


Історія села Яринівка



2010

Моє село - краплиночка на карті



**Матеріал підготувала вчитель історії та географії
Яринівської ЗОШ Чепурко Надія Степанівна**

Село Яринівка розташоване на відстані 52 км від обласного центру, за 18 км від районного центру. Через село проходить автострада міждержавного значення та залізниця сполучення Рівне – Сарни.

В давнину на місці нашого села була пречудова природа, якої майже не торкалася людська рука. За переказами наших дідів і прадідів, це була краса, яку тепер рідко де знайдеш. Чудові ліси, бори, гаї, трави, квіти, що своїм різнобарв'ям прикрашали луки, галявини. А скільки, говорять, серед цієї краси було пташиного співу, якими пахощами сповнювалось повітря! В лісах водилися різні звірі, яким майже нічого не загрозувало. Було багато боліт, річок, озер з чистою водою. І ось серед цієї краси почало зароджуватися село. А відбувалося це так.

Відомо, що Яринівка заснована в кінці ХУ століття на землях села Яблуне Альбрехтом Радзивилом, а перша згадка в історичних документах відноситься до 1628 року. Село назвали на честь дружини пана Регіни. спочатку Райнівкою (Регінівкою) А пізніше почали називати Яринівкою.

Історія села тісно пов'язана з історією нашого краю, хоча археологічних пам'яток на території села не збереглося. Проте з назв хуторів і урочищ можна дізнатись про героїчне минуле нашого села. Одне із боліт в лісі, за селом носить назву «Татарське». Легенда розповідає, що в період монголо–татарського нашествя тут заблукав загін монголо–татар. Їм так і не вдалося вибратись із дрімучого лісу, вороги знайшли свою смерть у топких болотах.

Друга легенда пов'язана з козацькою добою в історії. Розповідали, що якоїсь пори, якоїсь днини їхав загін козаків, і один із них загубив калитку (невеличка торбинка зі шкіри чи тканини, в яких носили гроші) і повернувся за нею. Невідомо, чи знайшов він її чи ні, а те місце почали називати Закалиття. Пізніше тут поселилися люди, а свій хутір вони так і називали – Закалиття.

З 1873 року землі села належали поміщику Івану Миколайовичу Рибчинському. Пізніше Яринівка перейшла у володіння поміщику Ільяшенку, яринівці називали його пан Ляшенко. Він мав 5784 десятин землі. Зі спогадів старожилів села: «Пан Ляшенко хотів мати кращі землі, але в одному місці (його земля була розкидана в різних місцях і межувалася з людською землею), тому землю пан наділяв людям в інших місцях, куди вони і оселялися. Так почали створюватися хутори: Закалиття, Заклиння, Скорodne, Рожок, Дубрівка, Молодичче, Паровище, Будище, Кругла, Дьогтярня, Колоково. Деякі назви говорять самі за себе, а деякі мають свої легенди, тлумачення.

Відомий російський письменник О. Купрін згадував і описував наше село Яринівка в повісті “Олеся”. В 1884–1885 рр. через село була прокладена залізниця Здолбунів – Лунінець.

Розвиток освіти в нашому селі бере свій початок з 1911 року. Спочатку діти навчались в селянських хатах. Будівництво приміщення школи в селі розпочалося в 1912 році. А вже в наступному році в школі почали навчатися діти. Книги, зошити і ручки були безплатні. В школі була одна велика кімната і коридор. Всі учні були поділені на три групи за віком. Першим вчителем був Юхим Семенович Горбик. По національності росіянин. Він сам навчав 86 учнів. Дітей вчили читати, писати і рахувати, були уроки Закону Божого. Всі учні повинні були обов’язково знати табличку множення і вміти рахувати на рахівниці. Учнів, які не вміли рахувати і не знали таблиці множення, в наступний клас не переводили. В 1914 році біля школи були посаджені ялини. Ю. С. Горбик навчав дітей до 1918 року.

Дуже довгий час поряд з українцями на території нашого села проживали поляки. Переселення почалося в 1922-1923 роках, після того, як було підписано Ризький мирний договір і землі західних областей України відійшли до складу Польщі. Переселенці поселилися на хуторах Паніво, Дубрівка, Зауголле. Паніво ділилося на дві частини: там де жили поляки — звали Паніво, а де українці — Дучина. Земля була вкрита багном і вересом. Люди почали обробляти ту землю, викорчовувати й створювати угіддя. Відновилось навчання в школі. До 1939 року в школі вивчали польську, українську мови, математику, Закон Божий. Починалось і закінчувалось навчання молитвою. Перед початком занять діти читали таку молитву:

„Духу свентік, ктури осветяш серце наших, додай нам добрую пайменьць, абиш та наука билаш для нас спожитком чесним, вечним. За пана нашого Єзуса, Мар’є крульова мутьце за нами. Амен.”

Після закінчення навчання читалась така молитва:

„Дзинкуєм ті, Боже, за святло цей науки пред неми дньом освецем аби ми могли тем волю твою випелнім навекі. Амен.”

(Молитви записана зі слів жительки села Борейчук Євдокії Григорівни , 1912р. н.).

Навчали дітей такі вчителі: Коротчук Надія, Башкевич, Грицай, Синякевич.

Радянську владу в селі було встановлено у вересні 1939 року, після входження Західної України до складу Радянської України. Першим головою сільської ради був Сьомак І.

Чорною хмарою прийшла II світова війна на нашу землю 22 червня 1941 року. На територію Рівненської області німецько-фашистські загарбники вдерлися 25 червня 1941

року, а вже 6 липня 1941 року опівдні фашисти зайняли селище Березне. Протягом липня 1941 року фашисти окупували Рівненську область. Захоплену територію загарбники почали освоювати як воєнну здобич. Командування вермахту та чиновники гітлерівського рейху все проголосили власністю Німеччини.

З дальшим просуванням фашистських військ українські землі штучно розчленовувались. Для управління ними на більшості території був утворений рейхскомісаріат „Україна”. Центром його стало місто Рівне. Під страхом смерті заборонялось переходити створені гітлерівцями штучні кордони. У серпні 1941 року на окупованій території була введена фашистська цивільна адміністрація: міські, районні, сільські управи, поліцейські органи. Вони одержали надзвичайні повноваження щодо загарбаної території. З перших днів окупації почалися масові вбивства, пограбування, запроваджувалася жорстока, каторжна праця. Зокрема, молодь села Яринівка працювала на Костопільській залізниці.

Більше 2 тисяч юнаків і дівчат Березнівського району були вивезені на каторжні роботи до рейху.

Непокору німцям чинили цілі села, за що гітлерівці спалили ряд сіл району, в тому числі і частину села Яринівка. В селі німецькі окупанти з’явилися 7 липня 1941 року. Той, хто пережив ці страшні роки, знає скільки горя і сліз, трагедій і страждань принесли вони нашій мирній землі.

У пам’яті назавжди залишився світанковий ранок 17 квітня 1943 року. Це було якраз на Вербну неділю, перед Пасхою.

Ще сонечко не піднялося з-за обрію, як невеличке село Яринівка, що на Рівненщині, оточили фашисти. Людей в село пропускали, але із села не випускали нікого. Ще в суботу привезли полонених з Березного і заставили копати яму.

Всіх людей загнали в школу і закрили. Біля дверей стояв староста села і держав списки жителів села в руках. Староста по списку викликав людей. Ті сім’ї, в яких були юнаки і дівчата, що мали їхати в Німеччину, а не поїхали — розстрілювали. Інших відводили німці вбік і заставляли бути спостерігачами. За відмову їхати на примусові роботи в Німеччину було розстріляно більше 342 жителів села. Приміщення школи було спалено німцями. Разом з українцями було розстріляно більше 130 поляків, які жили на хуторі Панєво.

Із спогадів пані Зволінської, яка разом із сім’єю побувала в селі в 1989 році: “12 квітня 1943 року, а це була Вербна неділя, на хутір завітали озброєні фашисти. Юнаків і дівчат, яким було 14 і більше років посадили на підводи і повезли до Березного. А всім іншим жителям наказали з’явитися до школи. Тут вони були розстріляні разом із іншими

жителами села. На другий день молодь із Березного повезли в Костопіль для відправки до Німеччини. На підводах залишився одяг і вони впізнавали одягу своїх загиблих родичів.”

Із довідки комісії Березнівського виконкому районної ради депутатів трудящих. „22 листопада 1944 року комісія Березнівського виконкому районної ради депутатів трудящих склала акт про встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських окупантів над мирними громадянами Березнівського району Рівненської області.

В ході розслідування в селі Яринівка комісія знайшла і розкопала яму-могилу довжиною 10 метрів, шириною 5 метрів, глибиною 3 метри, в якій було знайдено 380 людських трупів цивільних громадян української та польської національностей.

В ямі знайдено трупи жінок і чоловіків, які обнявши двоє або троє дітей, лежали вниз обличчям на дітях, захищаючи їх собою. Комісія вважала, що розстріл проводився цілими сім'ями.

Зі спогадів Ковальчук Василіси Лукиничної, жительки села Пеньків Костопільського району Рівненської області, яка на час складання акту проживала в селі Яринівка, причиною розстрілу громадян стала їх відмова їхати на каторжні роботи до Німеччини. З її слів для проведення каральної акції в село приїхало 40–50 автомашин, на яких була розстрільна команда нацистів та велика кількість робітників, які викопали яму біля школи. Нацисти оточили село, зігнали людей різного віку і статі до приміщення школи. У школі їх роздягли до білизни, після чого під конвоєм виводили до ями, змушували скакати у яму і розстрілювали”.

Закінчивши кривавий розгул фашисти підпалили школу і будинки тих жителів села, які були розстріляні.

Ранесенько на другий день люди, які залишилися живі, зібрались і насипали могилу та звели тимчасовий обеліск.

7 січня 1944 року село Яринівка було визволено від німецько-фашистських загарбників. 82 односельці воювали на фронтах Великої Вітчизняної війни. За мужність, виявлену в боях з німецькими окупантами, 35 чоловік нагороджено бойовими орденами і медалями. 42 воїни полягли на полі бою, визволяючи Україну та держави Європи від поневолення.

На місці розстрілу мирних жителів в 1990 році було відкрито меморіал, реконструкція якого проведена в 2003 році.

Гостями села були родичі загиблих односельчан. В 1989 році меморіал відвідала сім'я пана Зволінського, які зараз проживають у Польщі. В 1996 році могилу своїх родичів відвідав пан П'єнта, який проживає у штаті Флорида, США. На відкритті реконструйованого меморіалу в 2003 році побувала польська делегація на чолі з

міністром, головою Бюро Національної безпеки Республіки Польща паном Марек Сівець. В 2005 році село відвідали пан Вірух Марек та пан Вірух Домінік, сім'ї яких до 1942 року проживали в селі Яринівка.

Після визволення села головою сільської ради був Захарко Ігнат.

Колгосп був організований в 1948 році. Першим його головою був Ковальчук Михайло Антонович.

Сучасна автотраса Рівне — Сарни — Столін була прокладена в 1969– 1970 рр.

Великі зміни відбулися в житті села за роки незалежності.

В 1991 році на кошти жителів села було закладено і збудовано Храм св. Параскеви.

В 1992 році відсвяткували новосілля працівники фельдшерсько-акушерського пункту

В 1993 році здано в експлуатацію чотирьохквартирний будинок для вчителів місцевої школи.

З 2001 року після реконструкції будинку культури, учні навчаються в новому приміщенні школи.

В 2003 році почалася газифікація села Яринівка, зараз газифіковано 170 будинків.

В 2006 році введено в дію централізоване водопостачання

Зараз в селі Яринівка нараховується 257 дворів і проживає 850 жителів. В селі працює загальноосвітня школа I-II ступенів, в якій навчається 119 учнів. Діє фельдшерсько-акушерський пункт, дитячий дошкільний заклад, бібліотека, сільський будинок культури. До послуг жителів села торговий центр, кафе-бар „Пролісок”.

Фотогалерея



Яринівська сільська рада



Яринівська ЗОШ І-ІІ ст.



Храм Св. Параскеви



Яринівський ФАП



*Меморіал загиблим
односельчанам*



*Яринівський ДНЗ
«Сонечко»*